ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства юстиції України
від 30 травня 2025 року № 1524/5

АНТИКОРУПЦІЙНА ПРОГРАМА МІНІСТЕРСТВА ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ НА 2025 – 2027 РОКИ

ЗМІСТ

Перелік скорочень 3
Преамбула 4
І. Загальні положення 5
1.1. Мета та сфера застосування Антикорупційної програми 5
1.2. Правові підстави створення Антикорупційної програми 6
ІІ. Засади загальної антикорупційної політики Мін'юсту 8
2.1. Відповідальне лідерство 8
2.2. Завдання Відділу 9
2.3. Завданнями керівників самостійних структурних підрозділів Мін'юсту 10
2.4. Завдання працівників Мін'юсту у запобіганні та виявленні корупції 10
2.5. Принципи антикорупційної політики Мін'юсту 11
2.6. Заходи з виконання Антикорупційної стратегії на 2021 – 2025 рр. та Державної антикорупційної програми на 2023 – 2025 рр. 13
ІІІ. Оцінювання корупційних ризиків та управління ними 14
IV. Навчання, заходи з поширення інформації щодо програм антикорупційного спрямування 19
V. Моніторинг, оцінка виконання та перегляд Антикорупційної програми 22
5.1. Моніторинг Антикорупційної програми 22
5.2.Оцінка виконання Антикорупційної програми. 24
5.3. Перегляд Антикорупційної програми 24

Перелік скорочень

Мін'юст, Міністерство	Міністерство юстиції України
Відділ	Відділ з питань запобігання та виявлення корупції Міністерства юстиції України
Антикорупційний уповноважений	уповноважений підрозділ (особа) з питань запобігання та виявлення корупції
Робоча група	робоча група з оцінювання корупційних ризиків Міністерства юстиції України
Закон	Закон України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII
Антикорупційна стратегія на 2021 – 2025 рр.	Антикорупційна стратегія на 2021 – 2025 роки, затверджена Законом України від 20 червня 2022 року№ 2322-IX
Положення	Положення про Міністерство юстиції України, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 02 липня 2014 року № 228
Положення про робочу групу	Положення про робочу групу з оцінювання корупційних ризиків Міністерства юстиції України, затверджена наказом Мін'юсту від 18.02.2025 № 270/7
Державна антикорупційна програма на 2023 – 2025 рр.	Державна антикорупційна програма на 2023 – 2025 роки, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 04 березня 2023 року № 220
НАЗК	Національне агентство з питань запобігання корупції
Методологія	Методологія управління корупційними ризиками, затверджена наказом НАЗК від 28 грудня 2021 року № 830/21 «Про вдосконалення процесу управління корупційними ризиками», зареєстрованого в Мін'юсті 17 лютого 2022 року за № 219/37555
ГО	громадська організація
Антикорупційна програма	Антикорупційна програма Міністерства юстиції України на 2025–2027 роки
Службові особи	вживається у значенні, викладеному у статті 364 Кримінального кодексу України
Антикорупційна політика	комплекс правових, економічних, освітніх, виховних, організаційних та інших заходів, спрямованих на створення системи запобігання та виявлення корупції і усунення причин її виникнення.

Преамбула

Мін’юст є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну правову політику, державну політику з питань банкрутства, у сфері нотаріату, організації примусового виконання рішень судів та інших органів (посадових осіб), державної реєстрації актів цивільного стану, державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, державної реєстрації обтяжень рухомого майна, державної реєстрації юридичних осіб, громадських формувань, що не мають статусу юридичної особи, фізичних осіб - підприємців та відокремлених підрозділів юридичної особи, утвореної відповідно до законодавства іноземної держави, реєстрації статуту територіальної громади м. Києва, реєстрації статутів Національної академії наук та національних галузевих академій наук, у сфері виконання кримінальних покарань та пробації, з питань утримання військовополонених, у сфері правової освіти населення; забезпечує формування державної політики у сфері архівної справи і діловодства та створення і функціонування державної системи страхового фонду документації; забезпечує реалізацію державної політики у сфері стягнення в дохід держави активів осіб, щодо яких застосовано санкції (абзац 2 пункту 1 Положення).

Керуючись, насамперед, принципами верховенства права, доброчесності та нульової толерантності до корупції, Мін’юст прагне максимально ефективного виконання покладених на нього функцій та пропагує неприпустимість корупції як явища у будь-яких її формах та проявах як у своїй діяльності, так і в правовідносинах з іншими органами державної влади, органами місцевого самоврядування, юридичними та фізичними особами, бо саме корупція є фактором, що ставить під загрозу верховенство права й соціальну справедливість, завдає серйозної шкоди економіці країни та суспільству, підриває авторитет державних органів влади. Саме тому заходи щодо запобігання, виявлення, усунення або мінімізації корупційних ризиків визнаються пріоритетними у діяльності Мін’юсту, що утворює своєрідну систему координат, у рамках якої й визначатиметься шлях розвитку Мін’юсту у системі центральних органів виконавчої влади на найближчий три роки у цьому напрямі.

Мін’юст, усвідомлюючи відповідальність за утвердження цінностей верховенства права та доброчесності, прагнучи забезпечувати сталий розвиток, дбаючи про власну ділову репутацію, однозначно заявляє про свою принципову позицію та засуджує корупцію як незаконний та неетичний спосіб ведення діяльності.

І. Загальні положення

1.1. Мета та сфера застосування Антикорупційної програми

Безперечно, однією з основних загроз національній безпеці України варто розглядати явище корупції, яка проявляючись у злочинному використанні службовими особами, громадськими і політичними діячами їхніх прав і посадових можливостей з метою особистого збагачення, знекровлює фінансову систему країни, знищує довіру населення до держави, а також унеможливлює виконання державними службовцями основних своїх обов'язків із дотриманням принципів державної служби як то верховенство права, законність, професіоналізм, патріотизм, доброчесність, ефективність та ін.

Зокрема про це свідчить індекс сприйняття корупції – Corruption Perceptions Index, CPI – найвідоміший показник рівня сприйняття корупції у тій чи іншій країні світу, що розраховується Transparency International на основі досліджень авторитетних міжнародних установ і дослідницьких центрів, ключовим показником якого є кількість балів, а не місце в рейтингу.

Мінімальна оцінка (0 балів) означає, що корупція фактично підміняє собою державу, максимальна (100 балів) свідчить про те, що корупція майже відсутня в житті суспільства.

В Україні індекс сприйняття корупції за 2023 рік становив 36 балів. Покращивши цей показник на 3 бали, ми займали 104 позицію поміж 180 країн. 2024 року Україна втратила 1 бал у індексі сприйняття корупції, а разом з ним і один щабель у переліку країн та займає натепер 105 позицію.

У Transparency International Ukraine визначають, що втрата позиції вказує на те, що орієнтації суто на програмне виконання взятих Україною зобов'язань недостатньо, а реалізація розпочатих реформ відбувається не так якісно, як планувалося.

Саме тому державна антикорупційна політика як комплекс правових, економічних, освітніх, виховних, організаційних та інших заходів, що має на меті зниження рівня корупції та забезпечення захисту прав і законних інтересів громадян та суспільства від її негативних наслідків, спрямована на створення системи запобігання та виявлення корупції й усунення причин її виникнення, має бути не декларативною, а максимально дієвою.

Метою цієї антикорупційної програми як комплексного антикорупційного документу стратегічного типу, що визначає процес управління корупційними ризиками з урахуванням ідентифікованих в організації корупційних ризиків та державної антикорупційної політики є визначення засад загальної відомчої політики щодо запобігання корупції у сфері діяльності Мін'юсту, заходів з їх реалізації, а також з виконання антикорупційної стратегії та державної

антикорупційної програми; виявлення й оцінка можливих корупційних ризиків у діяльності Міністерства, можливих причин, що їх породжують та умов, що їм сприяють, а також пошук ефективних заходів щодо їх усунення або мінімізації; забезпечення дотримання вимог антикорупційного законодавства та функціонування ефективної системи запобігання можливим корупційним та пов'язаним з корупцією правопорушенням у апараті Міністерства, його територіальних органах, на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери його управління.

1.2. Правові підстави створення Антикорупційної програми

Ця антикорупційна програма розроблена на виконання статті 19 Закону, Порядку подання антикорупційних програм, змін до них на погодження до Національного агентства з питань запобігання корупції та здійснення їх погодження, затвердженого наказом Національного агентства з питань запобігання корупції 28.12.2021 року № 830/21, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 17.02.2022 р. за № 220/37556, та з урахуванням Методології управління корупційними ризиками, затвердженої наказом НАЗК від 28.12.2021 № 830/21, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 17.02.2022 за № 219/37555.

Антикорупційна програма формулює вимоги не менші за обсягом та змістом, ніж передбачені Законом, і створює комплекс правил, стандартів та процедур щодо запобігання та виявлення корупції у діяльності Міністерства та є обов'язковою до виконання усіма працівниками апарату Мін'юсту, його територіальних органів, на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери його управління.

Антикорупційна програма приймається на термін від одного до трьох років протягом чотирьох місяців з дати закінчення дії попередньої антикорупційної програми.

Затвердження Антикорупційної програми відбувається шляхом видання відповідного наказу Віце-прем'єр-міністра з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України – Міністра юстиції України.

Текст Антикорупційної програми з усіма додатками та змінами до неї розміщується на офіційному вебсайті Мін'юсту після її затвердження та перебуває у постійному відкритому доступі для працівників апарату Мін'юсту, його територіальних органів, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери його управління, а також для його ділових партнерів, юридичних та фізичних осіб; у паперовому вигляді текст Антикорупційної програми зберігається у Відділі Мін'юсту.

З метою виділення та прогнозування достатніх ресурсів для реалізації Антикорупційної програми положення щодо її виконання включаються до оперативних і стратегічних планів роботи Мін’юсту.

ІІ. Засади загальної антикорупційної політики Мін'юсту

2.1. Відповідальне лідерство

Віце-прем'єр-міністр з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України – Міністр юстиції України, перший заступник Міністра, заступники Міністра, Державний секретар Міністерства юстиції України беруть на себе зобов'язання особистим прикладом доброчесної етичної поведінки формувати у працівників апарату Мін'юсту, його територіальних органів, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери його управління нульову толерантність до корупції, що є основою ділової культури, повсякденної ділової практики та ділової репутації Мін'юсту.

З метою забезпечення реалізації відомчої політики у сфері запобігання та виявлення корупції, як складової відповідної державної стратегії та невід'ємного компонента системи управління Мін'юсту, Віце-прем'єр-міністр з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України – Міністр юстиції України забезпечує:

здійснення загального керівництва та контролю за дотриманням вимог антикорупційного законодавства в діяльності Мін'юсту;

формування й поширення культури доброчесності, нульової толерантності до корупції в Міністерстві;

розроблення та прийняття внутрішньої антикорупційної політики, змін до неї;

здійснення внутрішньої (усередині Міністерства) і зовнішньої (з іншими органами державної влади, органами місцевого самоврядування, громадськими організаціями, іншими юридичними та фізичними особами) комунікації в сфері реалізації відомчої політики у сфері запобігання та виявлення корупції;

забезпечення діяльності Відділу, як самостійного і незалежного структурного підрозділу, у тому числі шляхом надання йому організаційних, матеріальних та інших ресурсів, достатніх для ефективного виконання покладених на нього завдань; гарантії незалежності та періодичного підвищення кваліфікації працівників Відділу;

управління корупційними ризиками у діяльності Мін'юсту;

належне впровадження, ефективне функціонування, періодичний аналіз, своєчасний перегляд та удосконалення системи запобігання та виявлення корупції в Мін'юсті з метою відповідного реагування на корупційні ризики в діяльності;

виділення необхідних ресурсів для дотримання антикорупційного законодавства в діяльності Мін'юсту та ефективного виконання антикорупційної програми;

визначених Законом умов для повідомлення інформації про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону;

своєчасне реагування на можливі факти корупційних або пов’язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону, порушень цієї Антикорупційної програми;

захист від переслідувань, будь-яких форм дискримінації чи притягнення до відповідальності працівників Мін’юсту у зв’язку з повідомленням ними про можливі факти корупційних або пов’язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону, порушень цієї Антикорупційної програми;

заохочення посадових осіб усіх рівнів до демонстрації лідерства в запобіганні та виявлення корупції у межах їх повноважень;

спрямування працівників на підтримку антикорупційної політики Мін’юсту та здійснення особистого внеску в результативність системи запобігання та виявлення корупції.

2.2. Завдання Відділу

Завдання Відділу, як уповноваженого підрозділу, передбачені Законом, а в частині щодо організації роботи з управління корупційними ризиками у діяльності Мін’юсту деталізовані у Методології, а саме:

1) координація взаємодії учасників процесу управління корупційними ризиками;

2) забезпечення залучення внутрішніх та зовнішніх заінтересованих сторін до процесу управління корупційними ризиками, у тому числі до складу робочої групи;

3) організація діяльності робочої групи:

надання пропозицій керівнику організації щодо персонального складу робочої групи;

здійснення підготовки засідань робочої групи;

забезпечення ведення протоколів засідань робочої групи;

проведення вступного тренінгу та надання методичної допомоги членам робочої групи з питань управління корупційними ризиками;

забезпечення обміну інформацією між членами робочої групи;

4) координація роботи з оцінювання корупційних ризиків та розробки заходів впливу на корупційні ризики;

5) підготовка пропозицій з визначення антикорупційної політики організації;

6) підготовка антикорупційної програми, змін до неї та інших документів, передбачених Методологією;

7) здійснення моніторингу та оцінки виконання антикорупційної програми;

8) здійснення моніторингу середовища організації, своєчасне реагування на зміни, що впливають на виникнення нових або зміну рівня існуючих корупційних ризиків;

9) забезпечення взаємодії організації з НАЗК з питань, передбачених Законом та Методологією.

2.3. Завданнями керівників самостійних структурних підрозділів Мін'юсту

Завданнями керівників самостійних структурних підрозділів Мін'юсту у запобіганні та виявленні корупції є:

особисте дотримання та забезпечення дотримання підпорядкованими працівниками вимог антикорупційного законодавства, положень внутрішніх антикорупційних політик, зокрема, цієї Антикорупційної програми;

проходження періодичного навчання з питань запобігання та виявлення корупції;

заохочення підпорядкованих працівників до повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону, порушень цієї Антикорупційної програми, інших внутрішніх антикорупційних політик;

забезпечення взаємодії самостійного структурного підрозділу Мін'юсту із Відділом;

ідентифікація та врахування корупційних ризиків, які виникають у діяльності самостійного структурного підрозділу Мін'юсту, при прийнятті рішень та вчиненні дій;

інформування про такі корупційні ризики Відділ та заступника Міністра відповідно до розподілу обов'язків.

2.4. Завдання працівників Мін'юсту у запобіганні та виявленні корупції

Основними завданнями працівників Мін'юсту щодо запобігання та виявлення корупції у є:

особисте дотримання вимог антикорупційного законодавства, антикорупційної політики Мін'юсту, положень цієї Антикорупційної програми під час виконання посадових обов'язків;

надання членам робочої групи достовірної інформації стосовно середовища Міністерства, корупційних ризиків у його діяльності;

надання достовірної інформації під час участі у відповідних опитуваннях (анкетуваннях), інтерв'юваннях;

проходження періодичного навчання з питань запобігання та виявлення корупції;

надання Відділу пропозицій щодо вдосконалення внутрішньої політики з питань запобігання та виявлення корупції, зокрема, цієї Антикорупційної програми;

здійснення повідомлень до Відділу, спеціально уповноваженим суб'єктам у сфері протидії корупції про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону, недотримання внутрішніми заінтересованими сторонами антикорупційної політики Мін'юсту, цієї Антикорупційної програми.

2.5. Принципи антикорупційної політики Мін'юсту

Корупція є однією з основних загроз національній безпеці України, оскільки підриває фінансову систему, довіру населення до держави, а також спроможність службових осіб захищати національні інтереси через використання посадових повноважень для власного збагачення.

Метою антикорупційної політики є зниження рівня корупції та забезпечення захисту прав і законних інтересів громадян та суспільства від її негативних наслідків.

Реалізація відомчої антикорупційної політики здійснюється на правових, організаційних, політичних, фінансових і соціальних засадах, а також засадах і принципах, визначених міжнародно-правовими актами, які належним чином ратифіковані Україною, законодавчими та іншими нормативно-правовими актами України.

Засади загальної політики Мін'юсту з питань запобігання та виявлення корупції полягають у створенні та реалізації превентивних антикорупційних механізмів, усуненні наслідків можливих корупційних правопорушень та виявленні корупційних ризиків, що виникають під час реалізації повноважень.

Створення ефективних механізмів запобігання та виявлення корупції, конфлікту інтересів, порушенню етичних стандартів поведінки разом з дієвим контролем за дотриманням працівниками апарату Мін'юсту, його територіальних органів, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери його управління принципів антикорупційної політики Мін'юсту має на меті усунення/мінімізацію впливу корупційних ризиків на діяльність апарату Мін'юсту, його територіальних органів, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери його управління.

Антикорупційна політика Мін'юсту ґрунтується на таких принципах:

впровадження керівництвом антикорупційного менеджменту, керуючись концепцією «Tone from the Top» («тон згори»), якою визначаються рамки

відкритості, доброчесності в поведінці керівника у випадку необхідності реагування на різні можливі корупційні прояви;

демонстрація власної прихильності заходам запобігання корупції створює фундамент для розвитку доброчесного середовища Мін'юсту;

дотримання працівниками апарату Мін'юсту, його територіальних органів, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери його управління високих етичних стандартів і доброчесної поведінки під час виконання посадових обов'язків;

підзвітність перед зацікавленими сторонами через прозорість діяльності та публікацію звітної інформації;

залучення кадрових та інших ресурсів, достатніх для реалізації цієї Антикорупційної програми та інших внутрішніх антикорупційних політик;

розробка цієї та наступних антикорупційних програм на основі оцінювання корупційних ризиків та управління ними;

розробка та впровадження деталізованих політик і процедур з метою мінімізації корупційних ризиків;

використання комунікаційних та навчальних заходів з метою поширення положень цієї Антикорупційної програми серед працівників апарату Мін'юсту, його територіальних органів, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери його управління;

забезпечення умов для повідомлення, у тому числі анонімного, інформації про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону, цієї Антикорупційної програми, інших внутрішніх антикорупційних політик;

періодичний моніторинг, оцінка та постійне вдосконалення положень цієї Антикорупційної програми, інших внутрішніх антикорупційних політик.

Крім того, відомча політика Мін'юсту щодо запобігання та виявлення корупції в апараті Мін'юсту, його територіальних органів, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери його управління ґрунтується на засадах і принципах, визначених у:

міжнародно-правових актах:

Конвенція ООН проти корупції (ратифіковано із заявами Законом від 18.10.2006 № 251-V);

Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією (ратифіковано із заявою Законом від 18.10.2006 № 252-V); Цивільна конвенція про боротьбу з корупцією (ратифіковано Законом від 16.03.2005 № 2476-IV);

резолюція (97) 24 Комітету міністрів Ради Європи «Про двадцять керівних принципів боротьби з корупцією», прийнята Комітетом міністрів 06 листопада 1997 року на 101-й сесії;

кодексах України:

Кримінальний кодекс України;

Кримінальний процесуальний кодекс України;

Кодекс України про адміністративні правопорушення;

законах України:

від 14.10.2014 № 1700-VII «Про запобігання корупції»;

від 20.06.2022 № 2322-IX «Про засади державної антикорупційної політики на 2021-2025 роки»;

від 14.10.2014 № 1698-VII «Про Національне антикорупційне бюро України»;

від 14.10.2014 № 1702-VII «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення»;

наказах НАЗК;

від 06.11.2023 № 249/23 «Про затвердження Переліку посад з високим та підвищеним рівнем корупційних ризиків»;

від 28.12.2021 № 830/21 «Про вдосконалення процесу управління корупційними ризиками»;

від 28.12.2021 № 830/21 «Порядок подання антикорупційних програм, змін до них на погодження до Національного агентства з питань запобігання корупції та здійснення їх погодження»;

наказі Національного агентства України з питань державної служби від 05.08.2016 № 158 «Про затвердження Загальних правил етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування».

2.6. Заходи з виконання Антикорупційної стратегії на 2021 – 2025 рр. та Державної антикорупційної програми на 2023 – 2025 рр.

З метою досягнення значного прогресу в запобіганні та виявлення корупції, забезпечення злагодженості та системності антикорупційної діяльності всіх державних органів та органів місцевого самоврядування Мін’юст, як орган, відповідальний за державну правову політику, зобов’язується реалізовувати заходи, передбачені Антикорупційною стратегією на 2021 – 2025 рр. та Державною антикорупційною програмою на 2023 – 2025 рр.

Перелік заходів з виконання Державної антикорупційної програми на 2023 – 2025 рр., виконавцем (співвиконавцем) яких є Мін’юст, наведено у додатку 1 до цієї Антикорупційної програми.

ІІІ. Оцінювання корупційних ризиків та управління ними

Закон України «Про запобігання корупції» визначає правові та організаційні засади функціонування системи запобігання корупції в Україні, зміст та порядок застосування превентивних антикорупційних механізмів, правила щодо усунення наслідків корупційних правопорушень, запроваджено інститут відомчих антикорупційних програм у державних органах, підготовка яких ґрунтується на основі аналізу наявних у діяльності державних органів корупційних ризиків.

Так, відповідно до частини першої статті 19 Закону в центральних органах виконавчої влади приймаються антикорупційні програми.

Відповідно до абзацу третього частини другої вказаної статті антикорупційні програми повинні передбачати, зокрема, оцінку корупційних ризиків у діяльності органу.

З метою встановлення ймовірності вчинення працівниками апарату Мін'юсту, його територіальних органів, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери його управління корупційних та пов'язаних з корупцією правопорушень, встановлення можливих причин, умов та наслідків таких правопорушень, а також аналізу ефективності існуючих заходів контролю, спрямованих на запобігання реалізації корупційних ризиків, керуючись положеннями Закону з урахуванням алгоритму управління корупційними ризиками у діяльності державних органів, визначеного Методологією управління корупційними ризиками, затвердженою наказом НАЗК від 28.12.2021 року № 830/21 «Про вдосконалення процесу управління корупційними ризиками», зареєстрованого в Мін'юсті 17.02.2022 року за № 219/37555 відповідно до наказу Мін'юсту від 31.12.2024 № 3135/7 розпочалася робота з проведення оцінювання корупційних ризиків у діяльності Міністерства у форматі самооцінювання.

Наказ оприлюднено на офіційному сайті Мін'юсту (режим доступу: https://minjust.gov.ua/m/normativni-ta-organizatsiyno-rozporyadchi-dokumenti-ministerstva-yustitsii-ukraini-z-pitan-zapobigannya-koruptsii).

На підставі пропозицій керівників самостійних структурних підрозділів Міністерства затверджено персональний склад робочої групи з оцінювання корупційних ризиків, до якого увійшли 29 працівників Мін'юсту, що за своїми діловими, моральними якостями та професійним рівнем здатні забезпечити об'єктивні та неупереджені результати оцінювання корупційних ризиків (наказ Мін'юсту від 18.02.2025 № 270/7).

Під час роботи робоча група керувалася Положенням про робочу групу, затвердженим наказом Міністерства юстиції України від 18.02.2025 № 270/7.

З метою підготовки до оцінювання корупційних ризиків Відділом було забезпечено проведення вступного тренінгу для членів робочої групи та надання методичної допомоги (протокол проведення вступного тренінгу (засідання) від 20.03.2025 № 195-31-25).

Результатом підготовки робочої групи до оцінювання корупційних ризиків стало узгодження організаційних питань своєї діяльності (засобів комунікації, місця проведення зустрічей, способів документування, накопичення інформації, обміну інформацією тощо), а також складанням плану оцінювання, у якому

визначені етапи діяльності робочої групи з урахуванням функцій організації, її внутрішніх заінтересованих сторін, інших факторів середовища організації.

Під час проведення оцінювання корупційних ризиків застосовувалися такі *способи і методи*, як:

аналіз основних нормативно-правових та розпорядчих документів, що регулюють діяльність Мін'юсту;

анкетування;

проведення мозкового штурму;

метод Делфі;

метод «Що - якщо»;

аналіз сценаріїв.

З метою залучення широкого кола заінтересованих сторін до участі в оцінюванні корупційних ризиків у діяльності Мін'юсту проведено опитування (анкетування) внутрішніх заінтересованих сторін, тобто працівників апарату Мін'юсту, його територіальних органів, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери його управління.

Також з метою оцінювання корупційних ризиків використано такі *джерела інформації*:

результати оцінювання корупційних ризиків за попередній період, заходів впливу на них, оцінки ефективності їх виконання. З цією метою проаналізовано Антикорупційну програму Міністерства на 2021-2024 роки, затверджену наказом Мін'юсту від 15.06.2021 року № 2515/5 (в редакції наказу Мін'юсту від 17.12.2021 № 4341/7), Антикорупційна стратегія на 2021 – 2025 рр., Державна антикорупційна програма на 2023 – 2025 рр.;

результати аудитів проведених у Мін'юсті;

звернень, які надійшли до Мін'юсту та у яких зазначено про наявність фактів корупції у Мін'юсті за 2021-2024 роки;

результатів внутрішніх перевірок та службових розслідувань за фактами вчинених правопорушень, пов'язаних з корупцією, у центральному апараті Міністерства, територіальних органах, підприємствах, установах та організаціях, що належать до сфери управління Мін'юсту, за 2021-2024 роки;

матеріали дисциплінарних проваджень;

про осіб, притягнених до відповідальності за вчинення правопорушень, пов'язаних з корупцією у центральному апараті Мін'юсту, за 2021-2024 роки;

публікацій у засобах масової інформації та соціальних мережах про наявність фактів корупції у Мін'юсті за 2021-2024 роки;

результатів перевірок щодо наявності корупційних ризиків у нормативно-правових та організаційно-розпорядчих актах, що регулюють діяльність Мін'юсту;

аналітичні матеріали НАЗК щодо аналізу корупційних ризиків (зокрема, типові корупційні ризики у напрямах: управління персоналом та відчуження вилучення майна);

відомості з офіційних вебсайтів правоохоронних органів, засобів масової інформації, соціальних мереж, інших відкритих джерел інформації.

Крім того, окремі листи направлені таким зовнішнім заінтересованим сторонам, а саме:

1. Національне антикорупційне бюро;
2. Спеціалізована антикорупційна прокуратура;
3. Департамент стратегічних розслідувань Національної поліції України;
4. Всеукраїнська асоціація органів місцевого самоврядування «Асоціація об'єднаних територіальних громад»;
5. Міжнародний союз нотаріату;
6. Національна асоціація арбітражних керуючих України;
7. Асоціація приватних виконавців України;
8. Громадська організація «Антикорупційний штаб»;
9. Громадська організація «Разом проти корупції»;
10. Громадська організація «Всеукраїнська асоціація державних реєстраторів»;
11. Громадська організація «Асоціація ветеранів Держаної кримінально-виконавчої служби України».

За результатами збору та аналізу інформації про середовище Мін'юсту визначено такі потенційно вразливі до корупції процеси (функції):

1. Процес здійснення перевірок діяльності територіальних органів Мін'юсту, зокрема з питань виконання кримінальних покарань, підприємств, установ, організацій, що належать до сфери управління Мін'юсту, зокрема утворених для виконання завдань Державної кримінально-виконавчої служби.
2. Процес проведення службових розслідувань стосовно осіб рядового і начальницького складу Державної кримінально-виконавчої служби.
3. Процес отримання свідоцтва про право на здійснення діяльності арбітражного керуючого (видача та анулювання свідоцтва про право на здійснення діяльності арбітражного керуючого, видача дубліката, переоформлення свідоцтва про право на здійснення діяльності арбітражного керуючого, тимчасове припинення права на здійснення діяльності арбітражного керуючого).
4. Процес перевірки організації роботи арбітражних керуючих, дотримання ними вимог законодавства з питань банкрутства та здійснення такого контролю.
5. Процес експертного забезпечення правосуддя та забезпечення судової експертизи (видача та анулювання свідоцтва про присвоєння кваліфікації судового експерта фахівцям, які не є працівниками державних спеціалізованих установ, та фахівцям науково-дослідних установ судових експертиз Мін'юсту).
6. Процес перевірки організації нотаріальної діяльності нотаріусів (державних та приватних), дотримання ними порядку вчинення нотаріальних дій та виконання правил нотаріального діловодства.
7. Процес здійснення контролю діяльності відділів державної реєстрації актів цивільного стану.
8. Процес забезпечення доступу державних реєстраторів, уповноважених осіб суб'єктів державної реєстрації, визначених законом, інших суб'єктів, право доступу яких визначено законом, до єдиних та державних реєстрів, держателем

яких є Мін’юст, і прийняття рішення про блокування та анулювання такого доступу у випадках, передбачених законом;

9. Процес забезпечення проведення спеціальної перевірки відомостей щодо наявності корпоративних прав у осіб, які претендують на зайняття посад, пов’язаних з виконанням функцій держави або місцевого самоврядування.

10. Процес контролю та здійснення примусового виконання рішень у випадках, передбачених Закону України «Про виконавче провадження».

11. Процес організації та контролю виконання вироків суду та інших судових рішень і застосування передбачених законом засобів виправлення засуджених.

12. Процес здійснення контролю за поведінкою осіб, звільнених від відбування покарання з випробуванням.

13. Процес забезпечення контролю за організацією охорони установ виконання покарань, слідчих ізоляторів, дотриманням правопорядку та забезпеченням безпеки в них.

14. Процес визначення виду установи виконання покарань, у якій відбуватимуть покарання засуджені до позбавлення волі, здійснення розподілу, переведення їх та осіб, узятих під варту, з однієї установи до іншої.

15. Процес здійснення санітарно-епідеміологічного нагляду, медичного контролю за станом здоров’я засуджених та осіб, узятих під варту, надання їм медичної допомоги, забезпечення належного санітарно-епідемічного стану в установах виконання покарань та слідчих ізоляторах і на їх території.

16. Процес здійснення оперативно-розшукової діяльності оперативними підрозділами органів і установ виконання покарань та слідчих ізоляторів Державної кримінально-виконавчої служби.

17. Процес здійснення заходів щодо запобігання корупції і контроль за їх реалізацією в апараті Міністерства, його територіальних органах, на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери його управління.

18. Процес здійснення добору персоналу в апарат Мін’юсту та на керівні посади в його територіальні органи, на підприємства, в установи та організації, що належать до сфери його управління, організовує роботу з підготовки, спеціалізації та підвищення кваліфікації працівників апарату Мін’юсту та його територіальних органів, а також організовує підвищення кваліфікації працівників центральних органів виконавчої влади, діяльність яких спрямовується і координується через Міністра юстиції, та їх територіальних органів через заклади післядипломної освіти, які належать до сфери управління Мін’юсту.

19. Процес організації та контролю роботи державних виконавців, вживання заходів щодо її поліпшення, проведення перевірки діяльності структурних підрозділів територіальних органів Мін’юсту, що забезпечують здійснення повноважень у сфері організації примусового виконання рішень.

20. Процес організації та здійснення планово-фінансової роботи в апараті Міністерства, його територіальних органах, на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери його управління.

21. Процес здійснення контролю за цільовим використанням державних коштів, передбачених для реалізації проектів, виконання програм, зокрема міжнародних.

22. Процес забезпечення установ виконання покарань та слідчі ізолятори інженерно-технічними засобами охорони і нагляду, спеціальними засобами захисту та активної оборони, системами зв’язку і управління, зброєю, боєприпасами, бойовою та спеціальною технікою, протипожежними засобами, технікою та автомобілями, контролює їх розподіл, зберігання і використання.

23. Процес організації та забезпечення судово-експертної діяльності (координування та контроль роботи судово-експертних установ та судових експертів, які не є працівниками державних спеціалізованих установ).

24. Процес надання безоплатної правничої допомоги суб'єктам права на безоплатну первинну правничу допомогу та суб'єктам права на безоплатну вторинну правничу допомогу, що встановлені цим Законом.

25. Процес здійснення нагляду за засудженими у виді пробаційного нагляду.

Результати опису та аналізу потенційно вразливих до корупції процесів (функцій) у діяльності Мін’юсту та умов, що їм сприяють, викладено у формі таблиці, що додається, в якій відображено ідентифіковані корупційні ризики, їх чинники та можливі наслідки корупційного правопорушення чи правопорушення, пов’язаного з корупцією, а також запропоновано заходи (механізми) їх виявлення та запобігання, визначено осіб, відповідальних за їх виконання, строки виконання та необхідні ресурси (додаток 2).

IV. Навчання, заходи з поширення інформації щодо програм антикорупційного спрямування

Одним із перших і важливих етапів імплементації заходів з реалізації засад антикорупційної політики Мін'юсту є розповсюдження інформації щодо програм антикорупційного спрямування.

Для цього, з метою формування антикорупційної культури та виховання нетерпимості до корупції Мін'юст проводить навчання для своїх працівників та поширює інформацію про антикорупційні заходи, які передбачені Законом України «Про запобігання корупції», цієї Програмою, іншими нормативно-правовими та організаційно-розпорядчими документами з питань запобігання та виявлення корупції для забезпечення повноцінного розуміння цілей та засобів управління корупційними ризиками у діяльності Мін'юсту.

Окрім цього, Мін'юст постійно заохочує працівників апарату Мін'юсту, його територіальних органів, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери його управління підвищувати свій рівень обізнаності у питаннях запобігання корупції самостійно шляхом використання доступних ресурсів.

Проходження навчання є невід'ємною частиною професійного зростання працівників апарату Мін'юсту, його територіальних органів, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери його управління і може використовуватись як один із показників для оцінки ефективності їхньої діяльності.

Відповідальним за визначення потреб у проведенні навчання та його організації для працівників апарату Мін'юсту, його територіальних органів, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери його управління є Відділ. При цьому, розробка навчальних матеріалів та безпосереднє проведення навчання може здійснюватися як Відділом, так і іншими структурними підрозділами Мін'юсту.

Формами проведення зазначених навчальних заходів є семінари, тренінги, лекції на відповідну тематику.

Відділ визначає формат проведення конкретного навчального заходу – дистанційно (онлайн) або очно (офлайн) – залежно від потреб та фактичних обставин.

Самоосвіта, як окремий формат підвищення обізнаності у сфері запобігання корупції, у першу чергу, є актуальним для уповноважених осіб з питань запобігання та виявлення корупції, які обмінюються актуальною інформацією щодо змін в українському законодавстві та своїм практичним досвідом.

Навчання щодо програм антикорупційного спрямування повинно поєднувати теоретичну і практичну складові та бути максимально наближеним до умов та ситуацій, притаманних для діяльності працівників апарату Мін'юсту, його територіальних органів, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери його управління.

Відділ забезпечує розробку типових навчальних матеріалів. Крім того, Відділ проводить щорічне навчання всіх працівників апарату Мін'юсту щодо загальних антикорупційних питань.

Окрему увагу Мін’юст приділяє навчанню та підвищенню кваліфікації уповноважених осіб з питань запобігання та виявлення корупції апарату Мін’юсту, його територіальних органів, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери його управління. Високий професійний рівень уповноважених осіб з питань запобігання та виявлення корупції забезпечить їхню можливість ефективно провадити свою діяльність, зокрема і навчальну.

Теми навчальних заходів з питань запобігання та виявлення корупції визначаються Програмою навчання з питань запобігання та виявлення корупції у Мін’юсті, наведеною у додатку 3 до цієї Програми.

У випадку внесення змін до актів законодавства або внутрішніх документів Мін’юсту у сфері запобігання та виявлення корупції Відділ може проводити позапланові навчальні сесії для вчасного донесення оновленої інформації до працівників апарату Мін’юсту, його територіальних органів, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери його управління.

У випадку, якщо працівник вважає, що йому необхідне додаткове навчання з питань запобігання корупції, він може звернутися з відповідною пропозицією до Відділу. У разі, якщо тематика навчання актуальна для всього структурного підрозділу або для всіх працівників Мін’юсту, Відділ забезпечує проведення відповідного навчання.

Крім того, керівництвом Мін’юсту усіляко заохочується проходження працівниками онлайн-курсів з антикорупційної тематики, розроблених НАЗК.

Навчання є основним та найбільш ефективним способом поширення інформації у сфері запобігання та виявлення корупції серед працівників апарату Мін’юсту, його територіальних органів, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери його управління.

З огляду на вказане Мін’юст використовує наявні в його розпорядженні способи для розповсюдження інформації про свій прогрес в антикорупційних процесах як для внутрішнього, так і зовнішнього споживача:

безпосередня усна комунікація керівництва та працівників апарату Мін’юсту, його територіальних органів, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери його управління у вигляді брифінгів, зустрічей тощо;

навчання, як основний та найбільш ефективний спосіб донесення інформації до працівників апарату Мін’юсту, його територіальних органів, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери його управління з можливістю взаємодії та отримання зворотного зв’язку;

інформування суспільства про діяльність Мін’юсту, у тому числі щодо заходів з питань запобігання та виявлення корупції шляхом публікацій ключових новин у антикорупційній сфері на офіційному вебсайті Мін’юсту;

прес-релізи, інформаційні розсилки, дописи у соціальних мережах;

надання інформації на запити в порядку, передбаченому Законом України «Про доступ до публічної інформації»;

участь у публічних заходах як загального, так і спеціалізованого антикорупційного характеру, організованих Мін’юстом, представниками засобів масової інформації, громадськістю, іншими зовнішніми заінтересованими сторонами тощо.

Поширення інформації з питань запобігання та виявлення корупції також здійснюється Відділом шляхом надання консультативної допомоги працівникам апарату Мін'юсту, його територіальних органів, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери його управління з питань дотримання вимог антикорупційного законодавства, заповнення електронних декларацій, порядку перевірки фактів подання електронних декларацій суб'єктами декларування, недопущення фактів виникнення конфлікту інтересів, щодо відповідальності за неподання, несвоєчасне подання чи внесення суб'єктами декларування завідомо неправдивих відомостей у декларації, відповідальності за інші корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення, а також порушення інших вимог Закону України «Про запобігання корупції».

Заходи з навчання та поширення інформації щодо програм антикорупційного спрямування у Мін'юсту здійснюються згідно з додатком 3 до цієї Порогами, а також вимогам Національного стандарту ISO 37001:2018 (ISO 37001:2016, IDT).

V. Моніторинг, оцінка виконання та перегляд Антикорупційної програми

5.1. Моніторинг Антикорупційної програми

Моніторинг виконання Антикорупційної програми полягає у зборі та аналізі інформації про повноту та своєчасність виконання заходів, передбачених Антикорупційною програмою, їх актуальність та відповідність середовищу організації з метою контролю стану управління корупційними ризиками, виявлення та усунення недоліків у положеннях антикорупційної програми.

Як одне із визначених Методологією завдань в управлінні корупційними ризиками здійснення систематичного моніторингу та оцінки стану виконання Антикорупційної програми в Мін'юсті покладається на уповноважені підрозділи (уповноважені особи) з питань запобігання та виявлення корупції його територіальних органів, установ та підприємств, що належать до сфери управління відомства.

Під час моніторингу аналізується фактичний стан виконання кожної категорії заходів, передбачених Антикорупційною програмою, а саме заходів з реалізації антикорупційної політики Міністерства, заходів впливу на корупційні ризики, навчальних заходів, заходів з поширення інформації антикорупційного спрямування та інших заходів.

Оцінка виконання Антикорупційної програми здійснюється за критеріями своєчасності, повноти реалізації закріплених у ній заходів та їх результатів (впливу результатів вжитих заходів на стан дотримання вимог Закону та/або рівні пріоритетності корупційних ризиків шляхом порівняння ситуації до прийняття Антикорупційної програми та після її впровадження).

Під час моніторингу та оцінки стану виконання Антикорупційної програми уповноважені підрозділи (уповноважені особи) з питань запобігання та виявлення корупції апарату Мін'юсту, його територіальних органів, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери його управління мають право:

контролювати всі потенційно ризикові процеси в діяльності Мін'юсту, його територіальних органів, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери його управління (вимагати погодження проєктів рішень та подання відповідної звітності про результати реалізації рішень);

здійснювати контроль за дотриманням працівниками апарату Мін'юсту, його територіальних органів, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери його управління та його територіальних органів антикорупційної програми та антикорупційного законодавства;

доступу до всіх наявних у апараті Мін'юсту, його територіальних органах, підприємствах, установах та організаціях, що належать до сфери його управління матеріально-технічних та інформаційних ресурсів;

проводити для працівників апарату Мін’юсту, його територіальних органів, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери його управління регулярні навчальні заходи з дотримання вимог антикорупційного законодавства;

взаємодіяти зі спеціально уповноваженими суб’єктами у сфері виявлення корупції;

здійснювати оцінку результатів виконання передбачених Антикорупційною програмою заходів і підготовку відповідних звітів керівництву Мін’юсту;

інші права, передбачені законодавством.

Моніторинг виконання цієї Антикорупційної програми здійснюється Відділом щопівроку (до 30 липня та 30 грудня).

Для здійснення моніторингу враховуються індикатори виконання заходів, передбачені цією Антикорупційною програмою.

Структурні підрозділи апарату Мін’юсту, територіальних органів, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління Мін’юсту, відповідальні за виконання заходів, передбачених цією Антикорупційною програмою, у строк до 20 липня, 20 грудня надають Відділу інформацію про стан виконання заходів за І півріччя та рік відповідно, їх актуальність, а у разі невиконання або несвоєчасного виконання окремих заходів – інформують про причини, які до цього призвели.

Відділ аналізує та узагальнює отриману інформацію і готує звіт про стан виконання Антикорупційної програми.

У разі виявлення недоліків у положеннях цієї Антикорупційної програми у звіті наводяться пропозиції щодо їх усунення та, за необхідності, проведення додаткового оцінювання корупційних ризиків, перегляду цієї Антикорупційної програми.

За результатами оцінки виконання антикорупційної програми подається звіт Віце-прем’єр-міністру з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України – Міністру юстиції України, який містить висновки щодо змін, досягнутих в управлінні корупційними ризиками, та пропозиції до подальшого удосконалення цієї діяльності.

Звіт за результатами оцінки виконання антикорупційної програми розміщується на офіційному вебсайті Мін’юсту.

Інформація про виконання заходів, передбачених антикорупційною програмою щопівроку подається у формі Звіту через кабінет уповноваженого на Антикорупційному порталі до НАЗК.

5.2.Оцінка виконання Антикорупційної програми.

Відділ здійснює оцінку виконання Антикорупційної програми наприкінці її дії з метою аналізу змін, досягнутих в управлінні корупційними ризиками, та формування пропозицій щодо подальшого удосконалення цього процесу.

Оцінка виконання антикорупційної програми здійснюється шляхом встановлення результативності та ефективності її виконання.

Для встановлення результативності виконання Антикорупційної програми:

визначається у відсотках прогрес у досягненні індикаторів виконання кожного заходу, передбаченого антикорупційною програмою;

визначається загальний прогрес виконання кожної категорії заходів, передбачених цією Антикорупційною програмою як середній арифметичний відсоток виконання кожного заходу із відповідної категорії;

визначається загальний прогрес виконання антикорупційної програми як середній арифметичний відсоток прогресу виконання кожної категорії заходів, передбачених антикорупційною програмою.

Для встановлення ефективності виконання антикорупційної програми визначається стан досягнення передбачених цією Антикорупційною програмою цілей на підставі таких індикаторів:

зменшення кількості випадків вчинення працівниками апарату Мін'юсту, його територіальних органів, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери його управління корупційних та пов'язаних з корупцією правопорушень, порушень Антикорупційної програми порівняно із попереднім періодом;

відсоток корупційних ризиків, які усунуто за результатами вжиття заходів впливу на них;

відсоток корупційних ризиків, рівень яких знижено за результатами вжиття заходів впливу на них;

відсоток працівників, які пройшли навчання з питань запобігання та виявлення корупції.

5.3. Перегляд Антикорупційної програми

Антикорупційна програма підлягає корегуванню у зв'язку з необхідністю планування заходів щодо виконання антикорупційної стратегії та державної антикорупційної програми після прийняття Верховною Радою України та затвердження Кабінетом Міністрів України відповідних нормативно-правових актів протягом 45 календарних днів з дня такого затвердження.

У подальшому з метою приведення системи роботи з питань запобігання та виявлення корупції в у відповідність до змін в антикорупційному законодавстві, врахування пропозицій та методичних рекомендацій НАЗК, наданих за

результатами аналізу антикорупційних програм, та організації усунення нових ідентифікованих (виявлених) корупційних ризиків Антикорупційна програма може переглядатися щорічно.

Антикорупційна програма переглядається у таких випадках:

зміни у середовищі Мін'юсту (організаційній структурі, функціях та процесах Міністерства) (за необхідності);

внесення до законодавства, в тому числі антикорупційного, змін, які впливають на діяльність Мін'юсту;

виявлення за результатами моніторингу її виконання невідповідностей/недоліків у діяльності з управління корупційними ризиками;

ідентифікація нових корупційних ризиків;

відмова НАЗК у погодженні антикорупційної програми;

врахування Мін'юсту пропозицій до антикорупційної програми, наданих НАЗК.

Перегляду антикорупційної програми може передувати проведення додаткового оцінювання корупційних ризиків, яке здійснюється в установленому законодавством порядку.

У разі наявності підстав для перегляду Антикорупційної програми начальник Відділу ініціює внесення змін до антикорупційної програми та готує проєкт відповідних змін.

Підготовлений проєкт змін до антикорупційної програми подається на розгляд Віце-прем'єр-міністру з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України – Міністру юстиції України.

Зміни до антикорупційної програми оформлюються наказом Віце-прем'єр-міністра з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України – Міністра юстиції України.

Начальник Відділу
з питань запобігання
та виявлення корупції **Олександр ДЕМ'ЯНЕНКО**